

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul Programului de implementare, pentru anii 2026–2030, a
Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024–2034

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Programul de implementare pentru anii 2026–2030 al Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024–2034 (denumit în continuare Programul SNA) a fost elaborat de Grupul de lucru interinstituțional condus de Ministerul Apărării și instituit în conformitate cu prevederile Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 1313-IX din 22.01.2024, publicat în Monitorul Oficial nr. 32–35 (9069–9072) din 25.01.2024, privind constituirea Comisiei pentru elaborarea Strategiei Naționale de Apărare a Republicii Moldova. Acest format de lucru a asigurat o abordare comprehensivă și incluzivă, prin implicarea tuturor instituțiilor cu atribuții în domeniul apărării.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Programul SNA a fost elaborat în temeiul cadrului normativ care reglementează planificarea apărării, în special Capitolul IV ¹ „Planificarea apărării naționale” al Legii nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională. În contextul actualizării viziunii statului privind asigurarea apărării naționale, prin aprobarea de către Parlament a Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova (SNA), prin Hotărârea Parlamentului nr. 319/2024 (publicată în Monitorul Oficial la 3 ianuarie 2025), Guvernul a stabilit modalitatea de implementare a acesteia prin intermediul programului, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Programul SNA este un document de politici publice care detaliază, pe termen mediu (pentru perioada 2026–2030), acțiunile ce urmează a fi realizate în prima etapă de implementare a SNA. Obiectivele politicii de apărare stabilite în cadrul SNA sunt determinate de necesitatea adaptării capacităților sectorului de apărare și ale întregului sistem național de apărare la provocările emergente. Natura amenințărilor nu se limitează la cele militare, ci include și riscuri hibride și transversale. În acest context, acțiunile autorităților publice responsabile necesită consolidare și o coordonare sporită, pentru a preveni amenințările la adresa cetățenilor și a statului, precum și pentru a asigura un răspuns adecvat la acestea. Programul va avea un impact semnificativ asupra tuturor grupurilor-țintă – statul, societatea și cetățeanul – prin consolidarea instituțiilor responsabile, creșterea rezilienței naționale și garantarea dreptului fundamental la apărarea Patriei. Programul are ca scop sporirea capacităților instituționale ale sistemului național de apărare pentru asigurarea și organizarea apărării naționale, coordonarea, reacția și gestionarea situațiilor de criză, precum și contracararea amenințărilor la adresa

apărării naționale și a securității militare, consolidând astfel reziliența statului și a societății.

Implementarea Programului SNA urmărește generarea unui impact cu efecte transformatoare asupra tuturor domeniilor și sectoarelor de intervenție relevante pentru funcționarea și dezvoltarea sistemului național de apărare. Buna funcționare și capacitatea adecvată a sectorului de apărare vor contribui la desfășurarea în condiții de siguranță a proceselor din alte domenii ale statului, precum cele politic, diplomatic, informațional, economic, social, de securitate și ordine publică, tehnologic etc.

De asemenea, Programul face parte dintr-un ansamblu de documente strategice care asigură planificarea apărării naționale pe termen mediu și stabilește modalitatea de punere în aplicare a prevederilor Strategiei securității naționale a Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023 (SSN), în domeniul apărării.

Efectele pe termen mediu și lung rezultate din implementarea Programului vor fi condiționate de alocările de la bugetul de stat și de sprijinul partenerilor. Implementarea Programului se va realiza în limita alocărilor financiare prevăzute în SSN și SNA.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Programul SNA va asigura detalierea și concretizarea acțiunilor pe termen mediu aferente primei etape de implementare a SNA, care urmează să fie realizate de instituțiile statului, în scopul dezvoltării unui sistem național de apărare robust și modern, cu resurse umane profesionalizate și capabilități adaptate provocărilor actuale de securitate, capabil să prevină, să descurajeze și să respingă agresiunile îndreptate împotriva suveranității, independenței, unității și integrității teritoriale ale Republicii Moldova, precum și la adresa democrației constituționale.

Una dintre premisele de bază ale Programului este reafirmarea noțiunii de „apărare” cu caracter național, complex și multidimensional, prin stabilirea responsabilităților la nivel național între toate autoritățile publice, precum și prin sublinierea rolului distinct al conducerii sistemului național de apărare. Astfel, Președintele, în calitate de Comandant Suprem al Forțelor Armate, poartă răspunderea pentru starea sistemului național de apărare, Guvernul răspunde de organizarea activităților și de realizarea măsurilor privind apărarea națională, iar Ministerul Apărării are rolul de a întreprinde măsuri în vederea implementării direcțiilor principale în domeniul apărării naționale.

Obiectivele naționale în domeniul securității militare și apărării, stabilite în SSN și în Foaia de parcurs privind implementarea SSN (aprobată de Președintele RM la 25.04.2024), au fost transpuse în SNA, trasând direcțiile de acțiune în vederea prevenirii și minimizării provocărilor, riscurilor și amenințărilor în domeniul apărării și subliniind legătura fundamentală dintre pace, stabilitate și prosperitatea durabilă a țării, evidențiind totodată că apărarea trebuie înțeleasă ca un bun comun, care generează atât beneficii, cât și responsabilități colective.

Programul SNA va asigura implementarea **obiectivelor generale ale politicii de apărare**, și anume:

1.1. Dezvoltarea și modernizarea capacității naționale de apărare va viza eforturi concentrate, în primul rând, asupra Armatei Naționale, care constituie componenta de bază a Forțelor Armate, iar Forțele Armate, la rândul lor, reprezintă nucleul forțelor destinate apărării din cadrul sistemului național de apărare. Finalitatea urmărită în acest sens este asigurarea suficienței defensive a statului prin intensificarea eforturilor de generare și pregătire a Forțelor Armate, în coordonare cu forțele destinate apărării, modernizarea echipamentelor și integrarea tehnologiilor avansate, care vor asigura baza tehnologică modernă necesară transformării ulterioare a Forțelor Armate și a forțelor destinate apărării. De asemenea, se va asigura funcționarea mecanismului de mobilizare și evidență a resurselor de apărare, precum și implementarea conceptului de reziliență națională. Totodată, sprijinul multilateral al partenerilor externi va juca un rol esențial în accelerarea acestor procese.

1.2. Integrarea în arhitectura de securitate și apărare a Uniunii Europene (UE) va fi asigurată printr-un ansamblu de măsuri și acțiuni orientate spre pregătirea sistemului național de apărare pentru sincronizarea cu mecanismele și procesele existente la nivelul UE. Aceasta va include atât intensificarea dialogului politic și a cooperării practice cu UE în cadrul Politicii Externe și de Securitate Comune (PESC) și al Politicii de Securitate și Apărare Comune (PSAC), cât și ajustarea cadrului normativ și a proceselor de reformă a sistemului național de apărare printr-o abordare coordonată, interinstituțională, care să asigure interoperabilitatea instituțiilor acestuia.

1.3. Dezvoltarea și aprofundarea relațiilor de cooperare și a parteneriatelor bilaterale, regionale și internaționale în domeniul apărării și securității militare urmărește promovarea și consolidarea instrumentelor diplomației apărării, inclusiv asigurarea interoperabilității forțelor sistemului național de apărare cu structurile și capacitățile de apărare ale partenerilor, contribuind astfel la creșterea securității naționale, regionale și internaționale. De asemenea, accentul va fi pus pe extinderea rețelei de parteneriate în domeniul apărării, esențiale fiind cooperarea și sprijinul în materie de echipamente și tehnologii militare, preluarea bunelor practici în coordonarea și cooperarea interinstituțională, comunicare strategică etc. Totodată, se vor examina posibilitățile de dezvoltare a cooperării în domeniul industriei de apărare.

1.4. Consolidarea credibilității strategice a Republicii Moldova, prin atingerea nivelului de 1 % din PIB pentru apărarea națională până în 2030, constituie un angajament ferm care va permite gestionarea sistemului național de apărare într-o manieră sistematică și transparentă, cu un proces eficient de luare a deciziilor, susținut de un cadru legislativ adecvat. Aceasta va asigura pregătirea optimă a statului pentru a răspunde rapid și adecvat amenințărilor. O prioritate constantă o va constitui perfecționarea sistemului de protecție socială a personalului structurilor de apărare, garantând astfel stabilitatea și motivația resursei umane.

1.5. Poziționarea Republicii Moldova ca furnizor de securitate regional și internațional și partener de încredere va presupune dezvoltarea capacităților interne de a asigura securitatea națională și de a contribui la securitatea globală și regională, fie prin parteneriate, fie prin implicarea în misiuni internaționale de menținere a păcii, gestionarea crizelor sau intervenții umanitare, care vor consolida acest rol.
3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare
Nu este aplicabil
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Nu se efectuează conform art. 27¹ al Legii nr. 100/2017.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Estimarea financiară a costurilor aferente implementării activităților prevăzute pentru realizarea Programului SNA în perioada 2026–2030 este prezentată în Planul de acțiuni al Programului. Costul total estimativ constituie 10.586.976,6 mii lei, dintre care 4.256.311,1 mii lei urmează a fi acoperiți din bugetul de stat, 3.697.933,7 mii lei din asistență externă, iar 2.632.731,8 mii lei reprezintă necesar financiar neacoperit. Instrumentele de planificare aferente Programului stabilesc o viziune strategică menită să asigure funcționalitatea, sustenabilitatea și reziliența sistemului național de apărare. În acest context, Programul reflectă necesarul real de dezvoltare a capacităților de apărare, întrucât acțiunile prevăzute sunt fundamentate pe evaluarea mediului de securitate și a riscurilor identificate. Existența unor costuri neacoperite reflectă caracterul dinamic al procesului de implementare și al actualizării priorităților investiționale și este determinată de faptul că, la momentul promovării proiectului, partenerii de dezvoltare nu au formalizat, prin mecanismele corespunzătoare, volumul, perioada și modalitatea de acordare a asistenței. În acest sens, autoritățile și instituțiile responsabile de implementare vor continua demersurile pentru identificarea surselor suplimentare de finanțare. Necesitatea financiară neacoperită urmează a fi acoperită din surse externe, inclusiv prin mecanisme de asistență externă și alte surse de finanțare identificate pe parcursul implementării Programului. Programele din domeniul apărării, al transformării instituționale și al dezvoltării capacităților beneficiază, în mod tradițional, de sprijinul partenerilor externi de dezvoltare. În contextul actual de securitate, atragerea asistenței externe reprezintă un instrument complementar pentru accelerarea implementării reformelor și diminuarea presiunii asupra bugetului public național. Totodată, atingerea obiectivelor asumate necesită o abordare etapizată și flexibilă a finanțării. Acțiunile și măsurile de reformă prevăzute în Programul SNA privind modernizarea, dezvoltarea și consolidarea capacităților Forțelor Armate sunt detaliate, cuantificate și estimate financiar în Planul de dezvoltare a capacităților

militare ale Armatei Naționale pe termen lung („Forța-2035”), urmând a fi transpuse și în Programul de implementare a Strategiei Militare a Republicii Moldova.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Nu este aplicabil
4.4. Impactul social
Pe dimensiunea socială, Programul SNA va contribui la consolidarea culturii de securitate la nivel societal și la creșterea nivelului de încredere în instituțiile statului cu atribuții în domeniul apărării naționale. Printr-un efort interinstituțional coordonat, vor fi promovate și consolidate valori democratice și principii de bună guvernare, în vederea sporirii gradului de coeziune socială și a participării cetățenilor la susținerea efortului național de apărare.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
În cadrul Programului SNA, integrarea perspectivei de gen are ca obiectiv consolidarea eficienței și rezilienței sistemului național de apărare prin promovarea incluziunii și valorificarea deplină a capitalului uman. Egalitatea de gen contribuie la reducerea inegalităților structurale și a vulnerabilităților sociale, la consolidarea coeziunii societale și la sporirea capacității instituționale de răspuns la provocările de securitate. În acest sens, este susținută participarea semnificativă a femeilor în domenii precum apărare, securitate, diplomatie și proces decizional, contribuind la diversificarea expertizei și la creșterea rezilienței instituționale a statului.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu necesită armonizare expresă cu legislația Uniunii Europene. Totodată, din punct de vedere conceptual, documentele de referință, conform Contribuției Republicii Moldova la Pachetul de extindere al Comisiei Europene pentru anul 2025, Capitolul 31 „Politica externă, de securitate și de apărare”, și care implică un anumit grad de compatibilitate, includ Busola strategică pentru securitate și apărare (2022).
5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În conformitate cu prevederile art. 20 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, a fost publicat anunțul privind inițierea procesului de elaborare a proiectului Programului de implementare a Strategiei Naționale de Apărare (link: <https://www.army.md/?lng=2&action=show&cat=169&submenuheader=0>; https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16320).

Conform recomandărilor Cancelariei de Stat, proiectul Programului SNA a fost supus avizării prealabile de către autoritățile responsabile implicate în implementarea documentului de politici publice, și anume: Comisia pentru securitate națională, apărare și ordine publică a Parlamentului Republicii Moldova, Serviciul Consiliului Național de Securitate al Aparatului Președintelui Republicii Moldova, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Serviciul de Informații și Securitate, Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Finanțelor, Ministerul Justiției, Ministerul Mediului, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Energiei, Ministerul Sănătății, Ministerul Culturii, Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării și Centrul Național de Management al Crizelor. Examinarea și coordonarea proiectului cu autoritățile susmenționate au fost realizate în perioada 26.12.2025–14.01.2026. În contextul prezentării unor avize după expirarea termenului acordat, etapa de avizare a fost definitivată la data de 04.02.2026. Observațiile, propunerile și recomandările din avizele recepționate au fost analizate și incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor aferentă proiectului. Totodată, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina web www.particip.gov.md, link de acces: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-programului-de-implementare-pentru-anii-2026-2030-a-strategiei-nationale-de-aparare-sna/16320> și supus consultărilor publice în perioada 06–20.03.2026.

În urma validării și înregistrării proiectului de către Cancelaria de Stat, în conformitate cu pct. 221 din Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, precum și cu deciziile adoptate în cadrul ședinței secretarilor generali din 14.04.2026, proiectul a fost transmis spre avizare autorităților publice implicate în procesul de implementare. Procesul de avizare a fost organizat pentru perioada 14–29.04.2026. Întrucât o parte dintre autoritățile vizate au transmis avizele după expirarea termenului stabilit, procedura de avizare a fost finalizată la data de 15.05.2026. Propunerile, recomandările și observațiile formulate de autoritățile participante au fost analizate și reflectate în sinteza obiecțiilor și propunerilor aferentă proiectului.

7. Concluziile expertizelor

Programul SNA a fost ajustat conform recomandărilor.
Lipsa obiecțiilor de ordin juridic.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023 privind aprobarea Strategiei securității naționale a Republicii Moldova.

Hotărârea Parlamentului nr. 319/2024 pentru aprobarea Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024–2034.

Hotărârea Guvernului nr. 653/2025 privind aprobarea Strategiei militare a Republicii Moldova pentru anii 2025–2035.

Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 422-X/2025 privind aprobarea Planului de dezvoltare a capacităților militare ale Armatei Naționale pe termen lung („Forța–2035”).

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Programul SNA va asigura o conexiune coerentă între documentele de politici și cele de planificare a apărării, în vederea realizării obiectivelor politicii de apărare într-un mod coordonat și eficient. Efectele pe termen mediu și lung ale implementării SNA vor fi condiționate, în primul rând, de alocările bugetare destinate domeniului apărării, precum și de sprijinul partenerilor externi.

Prin prezentul Program se stabilesc obiective pentru întregul sector de apărare, care urmează a fi transpuse în documentele de politici și de planificare sectorială ale instituțiilor cu atribuții în domeniu. Mecanismul de implementare sectorială va fi asigurat prin programe, planuri de acțiuni, foi de parcurs și alte instrumente similare, elaborate de autoritățile responsabile. În cazul Ministerului Apărării, documentul de politici sectoriale subsecvent Programului SNA este Strategia militară a Republicii Moldova.

Concomitent cu implementarea Programului, vor fi derulate și alte inițiative naționale în domeniul apărării, materializate prin programe, planuri și proiecte de dezvoltare, care vor fi sincronizate și adaptate în conformitate cu cerințele procesului de reformă.

Ministru

Anatolie NOSATÎI